

Kliimaministeerium
Riigi Tugiteenuste Keskuse kaudu
Lõkke tn 4, Tallinn 10122

Tallinn
17. jaanuar 2024. a.

Digiallkirjastatud
Edastatud e-posti teel:
info@rtk.ee

Vaide esitaja: **Aktsiaselts Tallinna Lennujaam**
Registrikood: 10349560
Tartu mnt 101, 10112 Tallinn

Haldusorgan: **Kliimaministeerium**
Registrikood 70001231

**VAIE RIIGI TUGITEENUSTE KESKUSE 18.12.2023 OTSUSELE
NR 11.2-38/23/1524**

1. TAOTLUS

Tunnistada HMS § 72 lg 1 p 1 alusel kehtetuks Riigi Tugiteenuste Keskuse 18.12.2023 otsus nr 11.2-38/23/1524

2. ASJAOLUD

1. Riigi Tugiteenuste Keskus (edaspidi **rakendusüksus**) esitas 18.12.2023 Aktsiaseltsile Tallinna Lennujaam (edaspidi **toetuse saaja**) otsuse nr 11.2-38/23/1524 (edaspidi **otsus**, Lisa I). Otsus puudutas toetuse saaja projekti „Tallinna lennujaama lennuliiklusala keskkonnaseisundi parendamine ja lennuohutuse suurendamine“. Otsuses esitatu kohaselt tuvastas rakendusüksus, et toetuse saaja ei ole riigihanke „Tallinna lennujaama lennuliiklusala keskkonnaseisundi parendamine ja lennuohutuse suurendamine, II ehitusetapp (2019).“

Ehitustöövõtt.“ viitenumbriga 215130 (edaspidi **riigihange**) läbiviimisel järginud riigihangete seaduses (kuni 14.07.2020 kehtinud redaktsioon; edaspidi ka **RHS**) sätestatud nõudeid.

2. Lühidalt kokkuvõetuna heidab rakendusüksus toetuse saajale ette seda, et toetuse saaja on riigihankes 215130 seadnud pakkujatele piirava iseloomuga hankelepingu täitmise tingimused ning kohelnud ettevõtjaid ebavõrdselt. Selle tõttu kohaldas rakendusüksus rikkumise suhtes finantskorrektsiooni ning luges mitteabikõlblikuks 1 200 302,34 eurot ja nõudis tagasi toetuse summas 600 151,16 eurot.

3. Otsusele eelnes kirjalik ärakuulamine, mille raames esitas rakendusüksus toetuse saajale 26.01.2023 otsuse eelnõu (Lisa 2), millele toetuse saaja esitas arvamuse ja vastuväited 09.03.2023 (Lisa 3) ning täiendava seisukoha 02.05.2023 (Lisa 4) ja 01.06.2023 (

4. Lisa 5).

5. Otsuse õigusliku alusena on otsuses märgitud perioodi 2014-2020 struktuuritoetuse seaduse (edaspidi **STS**) § 8 lg 2 punkt 6, § 45 lg 1 punkt 3, § 46, § 48, § 49 lõige 1, Vabariigi Valitsuse 01.09.2014 määruse nr 143 „Perioodi 2014–2020 struktuuritoetusest hüvitatavate kulude abikõlblikuks lugemise, toetuse maksmise ning finantskorrektsioonide tegemise tingimused ja kord“ (kuni 08.10.2020 kehtinud redaktsioon, edaspidi **ühendmäärus**) § 22 lõige 14 ja majandus- ja taristuministri 03.10.2014 määruse nr 85 „Transpordi infrastruktuuri arendamine perioodil 2014–2020“ (edaspidi **meetme määrus**) § 32 lõige 1 ja § 35, taotluse rahuldamise otsuse lisa 1 „Projekti rahastamise tingimused“ (kinnitatud 25.01.2021 käskkirjaga nr 1-7/21-008-TI, edaspidi **lisa 1**) punktid 11 ja 17, auditi lõpparuanne nr CF-195/2022 ning projekti raames esitatud riigihankega nr 215130 seotud kuludokumendid.

2.1. Toetuse saajale etteheidetav rikkumine

6. Kokkuvõtlikult heidab rakendusüksus toetuse saajale ette seda, et toetuse saaja seadis hankelepingu täitmisele tagatiste osas sellised tingimused, mis olid pakkujatele juurdepääsu piirava iseloomuga ning toetuse saaja ei kohelnud seetõttu kõiki ettevõtjaid võrdselt ega mittediskrimineerivalt. Toetuse saaja rikkus rakendusüksuse hinnangul sellega RHS § 3 lg-t 2.

7. Riigihanke 215130 alusdokumentide (edaspidi ka **hankedokumentatsioon** või **HD**) koosseisu kuuluva lepingu eelnõu (edaspidi **HD osa II**) eritingimuste osa 2 „Lepingu eritingimused“ punktide 4.2 ja 14.2 kohaselt pidid olema töövõtja poolt hangitavad täitmistagatis ja ettemakse tagatis väljastatud: (i) tellija poolt aktsepteeritava tellija asukohamaa krediitdiasutuse poolt või (ii) tellija poolt aktsepteeritava Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigi või Euroopa Liidu liikmesriigi krediitdiasutuse poolt, millel on vähemalt reiting B vastavalt Moody's reitingule¹ pankade finantsnäitajate kohta (edaspidi **tagatise tingimused**).

8. Täpsemalt leidis rakendusüksus riigihanke 215130 auditi lõpparuande CF-195/2022 andemetele tuginedes, et HD osas II tagatistele nimetatud nõuete sätestamisel on toetuse saaja jätnud endale esimesel juhul õiguse aktsepteerida talle sobiva Eesti krediitdiasutuse tagatisi, kusjuures ei olnud oluline, kas Eesti krediitdiasutus vastab Moody's B reitingule või mitte, ning teisel juhul on seadnud välisriigi krediitdiasutustele, kes lepingulised tagatised võiksid väljastada, Moody's B reitinguga seotud piirangu.

9. Seetõttu koheldi rakendusüksuse hinnangul nende tingimustega ettevõtjaid ebavõrdselt ning need tingimused olid ebaproportsionaalsed ja pakkujaid põhjendamatult piiravad. Toetuse saaja ei andnud nende tingimuste kaudu võimalust riigihankes osalemiseks potentsiaalsetele pakkujatele, kes oleks soovinud esitada välisriigi krediitdiasutuse, kellel puudus konkreetne nõuetekohane reiting (vähemalt Moody's B) tagatisi.

---

¹ HD punkti 4.3 põhjal võib viidet Moody's B-le lugeda koos laiendusega „või sellega samaväärne“.

3. RAKENDUSÜKSUSE OTSUS ON ÕIGUSVASTANE

10. Toetuse saaja on seisukohal, et rakendusüksuse otsus on õigusvastane ning tuleb kehtetuks tunnistada järgmistel põhjustel:

- 1) rakendusüksus on tuginenud oma otsuses valele õiguslikule alusele;
- 2) toetuse saaja sätestatud tagatise tingimused ei olnud piirava iseloomuga ning toetuse saaja ei kohelnud pakkujaid ebavõrdselt (st ei esinenud RHS § 3 lg 2 rikkumist);
- 3) rakendusüksus ei ole teostanud õigesti kaalutusõigust finantskorrektsiooni määramisel.

11. Toetuse saaja põhjendab oma vastuväiteid alljärgnevalt.

3.1. Rakendusüksus on tuginenud oma otsuses valele õiguslikule alusele

12. Rakendusüksus on otsuse tegemise ühe alusena ette näinud Vabariigi Valitsuse 01.09.2014 määruse nr 143 „Perioodi 2014–2020 struktuuritoetusest hüvitatavate kulude abikõlblikuks lugemise, toetuse maksmise ning finantskorrektsioonide tegemise tingimused ja kord“ (kuni 08.10.2020 kehtinud redaktsioon) ehk ühendmääruse § 22 lõike 14. Toetuse saaja hinnangul on rakendusüksus tuginenud valele ühendmääruse redaktsioonile.

13. Nimelt on Riigikohus põhiseaduslikkuse järelevalve asjas nr 5-23-2 selgitanud, et kuivõrd ühendmääruse § 25 lg 5 tunnistati osaliselt kehtetuks², kohalduvad õiguse üldpõhimõtetest õiguskindluse põhimõte, täpsemini tagasiulatuva mõju keeld. Seetõttu tuleb finantskorrektsiooni määramisel lähtuda toetustaotluse rahuldamise ajal kehtinud normidest. Teisisõnu selgitas Riigikohus, et kohaldada tuleb ühendmäärust ja selles sätestatud finantskorrektsiooni alust, mis kehtis ajal, mil otsustati toetuse taotluse rahuldamine.

14. Toetuse saaja taotlus rahuldati 30.12.2015. Sellisel kehtis taotluse rahuldamise ajal ühendmääruse redaktsioon, mis jõustus 05.09.2014 ning kehtis kuni 06.05.2017. Tulenevalt Riigikohtu otsusest ei tohtinud rakendusüksus oma otsuses tugineda rakendusüksuse viidatud ühendmääruse redaktsioonile, st redaktsioonile, mis jõustus 21.09.2018 ning kehtis kuni 08.10.2020.

15. Kuigi ühendmääruse redaktsioonid kohaldatava finantskorrektsiooni määra osas ei erine, on valele õiguslikule alusele tuginemine siiski oluline rikkumine. Näiteks leidis Tallinna Halduskohus haldusasjas nr 3-23-355, et vale finantskorrektsiooni aluse kohaldamine on oluline kaalutusviga, mis toob kaasa finantskorrektsiooniotsuse õigusvastasuse (vt viidatud Tallinna Halduskohtu otsuse p 10-11).

3.2. Toetuse saaja ei ole rikkunud RHS § 3 lg-t 2

3.2.1. Rakendusüksus on varasemalt kontrollinud toetuse saaja poolt koostatud hankedokumentatsiooni ning ei leidnud rikkumisi RHS § 3 lõike 2 osas

16. Toetuse saaja hinnangul on rakendusüksus kontrollinud lubamatult hankedokumentatsiooni osas, mida rakendusüksus on juba ka varasemalt kontrollinud ning mille osas on rakendusüksus varasemalt leidnud, et hankedokumentatsioon, sh tagatise tingimused on kooskõlas RHS-ga. Rakendusüksuse käitumine on vastuolus õigusriigi põhimõttega ning rikub toetuse saaja õiguspärast ootust (usalduskaitse põhimõtet; PS § 10).

17. Nimelt sätestab meetme määruse § 33 p 9, et rakendusüksus on kohustatud lisaks perioodi 2014–2020 struktuuritoetuse seaduse § 8 lõikes 2 loetletud ülesannetele teostama

---

² Mis nägi ette, et määruse § 22³ kohaldub riigihangetele, mis on korraldatud enne VV määruse muudatuste jõustumist 9. oktoobril 2020.

hankedokumentidele eelkontrolli, kontrollides hankedokumentatsiooni vastavust taotluse rahuldamise otsusele ja riigihangete seadusele ning hinnates hankedokumentide tehnilist kvaliteeti.

18. Käesoleval juhul rakendusüksus oma seadusest tulenevaid ülesandeid ka teostas ning kontrollis enne hanke läbiviimist hankedokumentatsiooni, kuid ei leidnud tagatise tingimuste osas vastuolusid RHS-ga.

19. Nii kooskõlastas toetuse saaja hankedokumentatsiooni rakendusüksusega vastavalt meetme määruse § 32 lg 1 p-le 3. Seda tõendab Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ameti 29. novembri 2019. aasta kiri nr 6-12-/18/0002/2136 (Lisa 6), milles toonane rakendusüksus kinnitab, et kooskõlastab toetuse saaja poolt *“saadetud riigihanke viitenumbriga 215130 “Tallinna Lennujaama lennuliiklusala keskkonnaseisundi parendamine ja lennuohutuse suurendamine, II ehitusetapp (2019). Ehitustöövõtt” hanke alusdokumendid, võttes arvesse Teie poolt 26.11.2019, 27.11.2019 ja 28.11.2019 e-kirja teel edastatud vastuseid esitatud tähelepanekutele ning Teie poolt 05.11.2019, 26.11.2019, 27.11.2019 ning 28.11.2019 e-kirja teel edastatud korrigeeritud hanke alusdokumente”*.

20. Sellest nähtub, et rakendusüksus hindas põhjalikult hankedokumentatsiooni, esitades sealjuures omad tähelepanekud, millest lähtuvalt toetuse saaja dokumentatsiooni ka korrigeeris. Tagatise nõude osas rakendusüksusel küsimusi või ettepanekuid ei tekkinud, millest saab järeldada, et rakendusüksuse hinnangul oli tagatise nõue RHS-ga kooskõlas.

21. Vastavust RHS-ga kinnitasid ka hankejärgselt korraldatud auditid. Näiteks 02.09.2021 kirjaga nr 10-5/6168-1 edastati toetuse saajale Rahandusministeeriumi finantskontrolli osakonna juhataja projekti nr 2014-2020.10.01.003.01.15-0020 „Tallinna lennujaama lennuliiklusala keskkonnaseisundi parendamine ja lennuohutuse suurendamine” auditi lõpparuanne nr CF-181/2021 (Lisa 7).

22. Selle p-s 4 leiti, et struktuuritoetuse saaja on riigihanke läbi viinud olulises osas vastavalt kehtivatele õigusaktidele. Auditi koostamiseks tehti audiitoritele seejuures juurdepääs riigihangete registris kõigile hanke dokumentidele, sh dokumentidele seoses riigihankes nõutud pakkumuse tagatisele esitatud nõudega. Mistahes etteheiteid toetuse saajale selle auditi käigus ega ka muude auditite käigus esitatud ei ole.

(a) *Samade asjaolude mitmekordne kontrollimine ei pruugi olla kooskõlas õigusriigi põhimõttega*

23. Vaidlusaluse otsuseni viinud järelkontrolli raames kontrollis rakendusüksus hankedokumentatsiooni aga juba mitmendat korda, leides erinevalt varasemast, et tagatise tingimused ei olnud kooskõlas RHS § 3 lg-ga 2. Toetuse saaja hinnangul oli rakendusüksuse tegevus lubamatu.

24. Nimelt piirab rakendusüksuse võimalust korduvalt ja korduvalt samu asjaolusid uurida põhiseadusest tulenev õigusriigi põhimõte (PS § 19).

25. Seda kinnitab Tartu Ringkonnakohtu 15.10.2020 otsus kohtuasjas nr 3-18-504 (p 81), milles kohus viitas sellele, et rakendusüksuse õigus kontrollida toetuse kasutamise õiguspärasust ei ole piiramatu ning seda võib piirata õigusriigi põhimõte. Kohus selgitas selles otsuses järgmist:

*„Ernst & Young Baltic AS auditi lõpparuande nr 6.5-6.44/2015-009-2 kohaselt oli kaebaja tegevus projekti rakendamisel olulises osas vastavuses kehtivate õigusaktidega. PRIA 14.11.2017. a otsuses ei ole tuvastatud, et kaebaja oleks eksinud kehtiva riigihankeõiguse või mõne muu seaduse vastu peale toetuse viimase osa väljamaksmist PRIA poolt. Poolte vahel ei ole ka vaidlust teostatud ehitusmahtude osas, mis tähendab, et töid teostati ette nähtud mahus ja järelikult kulutati toetussumma sihipäraselt. **Kõik viitab sellele, et PRIA-l puudus igasugune***

esmane indikatsioon või alus kahtluseks riigihanke nõuete rikkumise osas sadama rekonstrueerimise protsessi algfaasis. Eelnevalt tulenevalt väljendab ringkonnakohus kahtlust, kas PRIA tegevus kontrolli läbiviimisel käesoleval juhul, mis 2017. aastal seisnes 2012. aastal avaldatud hanketeate tingimuste õiguspärasuse kahtluse alla seadmises, oli üldse põhjendatud. Kuigi PRIA-l on seaduse järgi õigus kontrollida toetuse kasutamise õiguspärasust, ei pruugi see õigusriigis siiski hõlmata peale projekti lõpetamist õigust teostada selle algfaasis välja kuulutatud riigihanke tingimuste kõikehõlmavat kontrolli, kui puuduvad igasugused objektiivsed asjaolud, mis viitaksid mõnele võimalikule rikkumisele selles kontekstis.“

26. Viidatud asjas tühistati PRIA otsus, nõuda tagasi Jõelähtme vallalt taotluse alusel välja makstud „Euroopa Kalandusfondi 2007-2013 rakenduskava meetme 4.1“ toetus summas 53 125 eurot.

27. Toetuse saaja hinnangul on käesolev asi analoogne. Rakendusüksus on juba hankedokumentatsiooni varasemalt kontrollinud, sh on kontrollitud seda varasemate auditite raames, ning otsuse vastuvõtmisele eelnevalt ei ilmnenu uusi asjaolusid, mis ei olnud teada rakendusüksusele hankedokumentatsiooni kooskõlastamise ajal.

28. Toetuse saaja ei vaidle vastu rakendusüksuse õigusele teha järelkontrolli, kuid see kontroll ei tohiks hõlmata juba varasemalt kontrollitud asjaolusid, seda eelkõige olukorras, kus ükski asjaolu polnud muutunud ega tulnud ilmsiks uusi asjaolusid.

29. Analoogselt ei mõeldav ka kriminaal- või väärteomenetluse raames kontrollida samu asjaolusid kaks või rohkem kordi ning kui teisel korral kontrollides on teine menetleja asjaolude õigusliku tähenduse osas teistsugusele arvamusele kui esimene menetleja, määrata isikule selle põhjal karistuse või teha väärteootsuse.

(b) Rakendusüksus rikkus usalduskaitse põhimõtet

30. Kuivõrd rakendusüksus on juba hankedokumentatsiooni, sh tagatise tingimusi hinnanud, on ametiasutuse käitumine tekitanud toetuse saajal õiguspärase ootuse, et korraldatud riigihange oli seaduslik ning toetuse saajal puuduvad takistused toetuse saamiseks.

31. HMS § 67 lõige 1 sätestab, et isiku kahjuks haldusakti kehtetuks tunnistamist otsustades arvestab haldusorgan peale käesoleva seaduse § 64 lõikes 3 sätestatu ka isiku usaldust, et haldusakt jääb kehtima, avalikku huvi ja haldusaktiga koormatud isiku huvi, et haldusakt tunnistataks kehtetuks.

32. HMS § 67 lõige 2 määratleb, et haldusakti ei tohi tunnistada kehtetuks isiku kahjuks, kui isik on haldusakti kehtima jäämist usaldades kasutanud ära haldusakti alusel saadud vara, teinud tehingu oma vara käsutamiseks või on muul viisil muutnud oma elukorraldust ja tema huvi haldusakti kehtima jäämiseks kaalub üles avaliku huvi haldusakti kehtetuks tunnistamiseks.

33. Lisaks on Riigikohus leidnud (haldusasjas nr 3-3-1-48-06), et kui isik on haldusakti kehtimajäämist usaldades muutnud oma elukorraldust ja teinud aktist lähtudes tehinguid oma vara käsutamiseks, siis sellisel juhul keelab HMS § 67 lg 2 haldusakti kehtetuks tunnistamise isiku kahjuks.

34. Haldusakti võib siiski kehtetuks tunnistada, kui avalik huvi haldusakti kehtetuks tunnistamiseks on kaalukam isiku huvist akti kehtimajäämise suhtes. Kui ei ole tuvastatud selliseid olulisi avalikke huvisid või kolmandate isikute õigusi, mida haldusakt kahjustaks, siis on kehtetuks tunnistamine keelatud, olenemata sellest, kas haldusakt on õigusvastane või õiguspärane. Kehtima tuleb jätta ka õigusvastane haldusakt ning see on täitmiseks kohustuslik igapähele, kui isiku õiguspärasest ootusest tulenevalt on haldusakti kehtetuks tunnistamine keelatud.

35. Ka Euroopa Kohus on oma praktikas selgitanud, et ei saa pidada ühenduse õigusega vastuolus olevaks seda, kui riigisisiseses õiguses võetakse haldusaktide kehtetuks tunnistamise ja riigi ametiasutuste poolt alusetult välja makstud finantsabi tagasinõudmise juures seaduslikkuse põhimõtte kõrval arvesse ka õiguspärase ootuse kaitse ja õiguskindluse põhimõtteid, kuna nimetatud on osa EL õiguskorrast. Neid põhimõtteid tuleb eriti rangelt järgida, kui tegu on õigusnormidega, mis võivad tekitada rahalisi kohustusi (vt nt Euroopa Kohtu otsus liidetud kohtuasjades C-383/06–C-385/06: *Vereniging Nationaal Overlegorgaan Sociale Werkvoorziening jt*, p 52, ja otsus kohtuasjas C-568/11: *Agroferm*, p 47).

36. Kuritarvituse või hooletuse tagajärjel kaotatud summade tagasinõudmisel riigisisese õiguse kohaldamine ei tohi kahjustada ühenduse õiguse kohaldamist ja tõhusust ning selle tagajärjel ei tohi eeskirju eirates antud summade tagasinõudmine muutuda praktiliselt võimatuks. Tingimusel, et ühenduse huve on täiel määral arvestatud, võib siiski rakendada ühenduses kehtivaid õiguskindluse ja õiguspärase ootuse põhimõtteid, hinnates nii kaotatud summade saajate kui ka ametiasutuste käitumist (C-383/06–C-385/06, p 59).

37. Käesoleval juhul on rakendusüksus käitunud viisil, mis kinnitas toetuse saajale, et läbiviidav hange on seaduslik. Praegusel juhul on rakendusüksus käitunud aga sõnamurdlikult, mis on keelatud, tulenevalt õiguspärase ootuse ehk usalduskaitse põhimõttest.

38. Sealjuures on Euroopa Kohus selgitanud 03.09.2014 asja nr C-410/13 *Baltana* lahendi punktides 57-58, et pädevad siseriiklikud asutused peavad siseriiklike juhtimis- ja kontrollisüsteemides ette nähtud menetluses tagama, et abisaaja täidab kohustused, mis annab talle õiguse saada ette nähtud rahalist abi ning et selleks võivad siseriiklikud ametiasutused nõuda niisuguse kohustuse täitmist taotlejalt, kellele on otsustatud anda oma projekti elluviimiseks rahalist abi, enne kui nimetatud projektist saab asjaomase abi osa.

39. Selle kohustuse täitmiseks sätestab meetme määruse § 32 lg 1 p 3 kooskõlastusmehhanismi, mille käigus oli rakendusüksusel koosmõjus meetme määruse § 33 p-ga 9 võimalus ja kohustus hinnata hankedokumentatsiooni koosõla RHS-ga, sh RHS § 3 lg-ga 2. Seda rakendusüksus ka tegi.

40. Nii meetme määruse § 32 lg 1 p 3 kui § 33 lg 9 muutuksid sisutühjadeks normideks, kui hankedokumentatsiooni enda poolt kooskõlastamise järgselt saaks rakendusüksus hilisemas menetluses (antud juhul pärast riigihanke edukat läbiviimist) väita, et taotleja oli hankedokumentatsiooni koostanud siiski RHS reegleid rikkudes (nagu otsusega soovitakse teha). Riigikohus on selgitanud, et normi ei või tõlgendada selliselt, et see muudab selle mõttetuks³. Eelnevast tulenevalt on rakendusüksuse otsus õigusvastane ning tuleb kehtetuks tunnistada.

3.2.2. Rakendusüksus on ebaõigesti tõlgendanud tagatise tingimusi

41. Rakendusüksus leidis ebaõigesti, et toetuse saaja jättis hankedokumentatsioonis endale õiguse aktsepteerida talle sobiva Eesti krediidiastutuse tagatise, kusjuures ei olnud oluline, kas Eesti krediidiastutus vastab Moody's B reitingule või mitte. Selline tõlgendus ebaõige, sest ei võta arvesse tagatise tingimuse sõnastuse grammatilist tõlgendust.

42. Riigihanke 215130 alusdokumentide koosseisu kuuluva lepingu eelnõu eritingimuste osa 2 „Lepingu eritingimused“ punkt 4.2 ja oli sõnastatud järgmiselt:

„Täitmistagatis peab olema väljastatud: (i) Tellija poolt aktsepteeritava Tellija asukohamaa krediidiastutuse poolt või (ii) tellija poolt aktsepteeritava Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigi või Euroopa Liidu liikmesriigi krediidiastutuse poolt, millel on vähemalt reiting B vastavalt Moody's reitingule pankade finantsnäitajate kohta.“

³ Riigikohus III-4/1-6/94, p 1; vt ka 3-2-1-73-04, p 36 ja 3-4-1-1-09, p 19.

43. Punkt 14.2 kehtestas samasuguse tagatise esitamise nõude ettemaksule.

44. Toetuse saaja hinnangul saab täitmistagatisega seotud tingimust tõlgendada üksnes nii, et nii Tellija asukohamaa krediidasutuse (variant i) kui ka Tellija poolt aktsepteeritava Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigi või Euroopa Liidu liikmesriigi krediidasutuse puhul (variant ii) peab olema tagatud vähemalt reiting B vastavalt Moody's reitingule pankade finantsnäitajate kohta. Seda kinnitab juba ainuüksi asjaolu, et grammatiliselt lõppeb lause punktiga alles peale (variant ii) lõppu, kus oli toodud välja täitmistagatiste puhul täiendav tingimus krediidasutuse reitingule.

45. Lisaks on ka tellija ehk toetuse saaja asukohamaa samuti Euroopa Liidu liikmesriik ja Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriik, mistõttu pidi tagatise nõudeid mõistma nii, et Moody's B reiting kohaldus ka Eesti krediidasutusele. Juhul kui toetuse saaja oleks tahtnud eristada tingimusi i) ja ii), siis oleks toetuse saaja sõnastanud tingimuse järgmisele „*tellija poolt aktsepteeritava muu Euroopa Liidu liikmesriigi või Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigi krediidasutuse poolt*“.

46. HD-d tuleb käsitada avalikkusele suunatud tahteavaldusena, mida tuleb TsÜS § 75 lg 2 kohaselt tõlgendada nii, nagu mõistlik isik seda mõistma pidi (Tallinna Ringkonnakohus haldusasjas nr 3-12-2650, p 17). VÕS § 7 lg 2 kohaselt arvestatakse mõistlikkuse hindamisel mh võlasuhte olemust ja tehingu eesmärki ning vastava tegevus- või kutseala tavaid ja praktikat. Käesoleval juhul on toetuse saaja seisukohal, et mõistlik isik pidi seda mõistma just selliselt, et reiting B oli nõutav nii tellija asukohamaa krediidasutuste puhul kui ka Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigi või Euroopa Liidu liikmesriigi krediidasutuse puhul.

3.2.3. Tagatise tingimused ei olnud õigusvastased

47. Rakendusüksus on kokkuvõtlikult olnud seisukohal, et toetuse saaja poolt seatud tagatise tingimused oli õigusvastased ja rikkusid potentsiaalsete pakkujate õigusi ning need rikkumised võisid mõjutada hanke tulemusi. Kuidas rakendusüksus sellisele järeldusele jõudis, ei ole aga üheselt jälgitav.

48. Nimelt on rakendusüksus mitmel korral välja toodud väite, et tagatise tingimused polnud proportsionaalsed, asjakohased ega põhjendatud. Samas ei nähtu otsusest kuskilt argumentatsiooni, et millega kõrvutatuna polnud tingimused proportsionaalsed. Sisuliselt on rakendusüksuse otsus põhjendamata ning rakendusüksus näib omavahel segamini ajama ebavõrdse kohtlemise ja proportsionaalsuse.

49. Sealjuures on rakendusüksuse seisukoht ebaselge ka küsimuses, kas tagatise tingimus välistas teatud pakkujate osalemise või mitte. Kohati väidab rakendusüksus, et tingimus välistas osalemise ja kohati väidab vastupidi, et kuigi ei välistanud, siis muutis selle ebasoodsamaks.

50. Rakendusüksuse otsuse argumentatsiooni puudulikkus (sh põhjenduste ja loogiliste järelduste puudumine), on toonud kaasa ebaõige järelduse ja otsuse tegemise (vt allpool järgnevad alapunktid).

51. Lisaks on rakendusüksus otsuses väitnud ka seda, et seatud tagatise tingimus oli krediidasutuse suhtes õigusvastane. Seda väidet ei ole rakendusüksus kuidagi põhjendanud. Rääkimata sellest, et krediidasutus on antud hanke mõttes kõrvaline isik, kelle diskrimineerimist oleks kohatu hankijale ehk toetuse saajale ette heita. Teisisõnu leidis rakendusüksus ekslikult, et nõuded krediidasutusele olid õigusvastased ning seetõttu laienes ebavõrdne kohtlemine ka pakkujatele endile.

(a) Tagatise tingimused olid asjakohased ning põhjendatud

52. Rakendusüksus jättis ebaõigesti arvesse võtmata toetuse saaja selgitused tagatise tingimuste seadmise vajalikkuse kohta.

53. Toetuse saaja nõudis hankemenetluse täitmise tagatisena krediidasutuse garantiid, kuna tegemist oli äärmiselt suure maksumusega riigihankega ning kapitali- ja likviidsusnõuded finantseerimisasutustele ja kindlustusandjatele on krediidasutustest oluliselt madalamad.

54. Kui võrrelda kindlustusandjaid ja muid finantseerimisasutusi krediidiandjatega, siis krediidiandjatele kohalduvad finantsturul kõige rangemad nõuded, sh kõige kõrgemad aktsiakapitalinõuded ning nõuded usaldusväärse tagamiseks ja klientide huvide kaitseks (vt KAS 7. peatükk). Lisaks teostatakse krediidasutuste üle ka rangemat finantsjärelevalvet (näiteks kuuluvad osad krediidasutused otse Euroopa Keskpanga järelevalve alla).

55. Põhjus, miks ei saa sama usaldusväärseks lugeda kindlustusandjaid ja muid finantseerimisasutusi, seisneb selles, et sõltuvalt asutusest ja tema tegevusest, kohalduvad neile erinevad nõuded (sh osa- ja aktsiakapitalinõuded, usaldatavusnõuded, piirangud töötajatele ja juhtorganitele jms) ja erineb ka järelevalve fookus ja rangus.

56. Näiteks, kuigi kindlustusandjate suhtes teostatakse järelevalvet ning neil on üsnagi kõrged osa- ja aktsiakapitalinõuded, siis võrreldes krediidasutusega ei ole neile kehtestatud seadusega reeglistikku asutuse usaldusväärse ja klientide huvide kaitseks. Seetõttu võib eeldada, et olukorras, kus on vaja täitmistagatist kiiresti realiseerida, on krediidasutus motiveeritud usaldusväärse säilitamiseks ja kliendihuvide kaitsmiseks garantiisummat koheselt välja maksuma, samas kui kindlustusandjad on orienteeritud pigem juhtumi põhjalikumale menetlemisele ja oma finantshuvide kaitsele.

57. Samuti ei saa ega tohi toetuse saaja poolt riigihanke käigus finantsriskide juhtimine olla lõdvem kui seda juhitakse riigikassas. Seda enam, et antud vahendid on Euroopa Liidu poolt riigile eraldatud vahendid, mille riik on andnud ettevõttele.

58. Riik on ette näinud määrusega riigi rahavoo juhtimise põhimõtteid.⁴ Vastavalt riigieelarve seaduse § 66 lg 5 koosmõjus riigi rahavoo juhtimise ja stabiliseerimisreservi haldamise põhimõtete määruse § 15 lg-ga 2 kasutatakse krediidiriski hindamiseks rahvusvaheliste reitinguagentuuride Moody's, Standard & Poor's või Fitch krediidireitingut.

59. Samuti on riik seisukohal, et finantsriskidena tuleb arvestada ja juhtida mh krediidiriski, mis on oht kahju tekkimiseks tehingu vastaspoole kohustuste mittekohasest täitmisest.⁵ Riik on sõnaselgelt väljendanud, et tehingu vastaspoole finantsseisundi hindamiseks kasutatakse Moody's või Standard & Poor's poolt antud krediidireitinguid.

60. Toetuse saaja ei mõista, miks tema poolt riigihanke käigus suurte finantsriskide juhtimine oleks pidanud olema rakendusüksuse arvates lõdvem kui seda juhitakse riigikassas. Seega on asjakohatu rakendusüksuse seisukoht, et kuna kõik krediidasutused peavad täitma EL määrusest nr 575/2013 tulenevaid tingimusi, siis ei tohiks krediidasutuste maksevõimelisus oluliselt erineda. Juhul kui see ka nii oleks, siis ei peaks ka riik vajalikuks Moody's või Standard & Poor's poolt antud krediidireitingute jälgimist.

61. Lisaks tuleneb riigivaraseaduse § 88 lõikest 10, et riigiosalusega ettevõtte peab rakendama vastutustundlikkuse ja jätkusuutlikkuse põhimõtteid, mis sisaldab ka krediidiriski maandamist. Finantsriskide maandamiseks on hankijal tungiv soovitus võtta vastu pangagarantii ettemaksude või garantiitööde katmiseks.

62. Krediidiriski maandamisel on toetuse saaja lähtunud riigi krediidiriski juhtimise põhimõtetest.

---

⁴ Riigieelarve seadus § 66 lg 5

⁵ Riigieelarve seadus § 66 seletuskiri - SEN Seletuskiri RT I, 13.03.2014, 2 - jõust 23.03.2014

Pank	Krediidireiting	Uuendatud 2019.a reiting	uuendatud 2020.a reiting
As Coop Pank	Baa2		25.08.2020
AS LHV	Baa1	08.11.2019	23.09.2020
Luminor Bank AS	Baa1	08.11.2019	23.09.2020
Swedbank AB (koos tütarettevõtetega sh. Swedbank Eesti AS)	Aa2	08.11.2019	23.09.2020
SEB AB (koos tütardega)	Aa2	08.11.2019	23.09.2020
OP Pohjala	Aa3	08.11.2019	23.09.2020
Bigbank	Baa3		01.07.2022

63. Võttes arvesse, et riigihanke näol oli tegemist Tallinna lennujaama lennuliiklusala keskkonnaseisundi parendamise ja lennuohutuse suurendamisega, ei olnud toetuse saajal võimalik aktsepteerida madalamat nõuet, et vältida võimalust, et töövõtja ei oleks (mh ka rahaliselt) võimeline viima lõpuni nii suuremahulist ning olulist tööd.

64. Toetuse saaja on seisukohal, et krediidasutuse garantiile eelneb krediidasutuse taustauuring, mille tulemusena saab hankija kindluse, et töövõtja on jätkusuutlik ning maksejõuline. Sarnast loogikat rakendab ka Euroopa Liit CEF taotlejate vaates.

65. Juhul, kui töövõtja ei oleks olnud maksejõuline, oleks toetuse saajal väga kõrge risk selleks, et Tallinna lennujaama lennuliiklusala ei oleks võimeline teenindama sisse tulnud ning väljuvaid lende. Samuti ei oleks antud projekti raames toetuse saaja mahtunud etteantud ajakavasse ning seega oleks kõrgem risk toetuse saajale toetuse raha tagasiküsimiseks riigi poolt, kuna krediidasutuse menetlusaeg on palju pikem, kui peaks tekkima olukord täitmistagatise realiseerimiseks. Eelnevast tulenevalt nähtub, et toetuse saaja poolt kehtestatud tagatise tingimused olid asjakohased ning põhjendatud.

(b) Tagatise tingimused ei olnud põhjendamatult piiravad ega toonud kaasa pakkuja tegevuse ebavõrdset koheldamist

66. Rakendusüksus on ebaõigesti jõudnud järeldusele, et pakkujaid on koheldud ebavõrdselt, sest hankija asukohariigist pärit pakkuja oli eelisseisundis võrreldes välisriigi pakkujaga. Samas ei ole otsusest võimalik tuvastada, milles ebavõrdne kohtlemine täpsemalt seisnes: kas selles, et: a) välisriigist pärit pakkuja jättis pakkumuse esitamata, kuna ei jõudnud tagatist saada, või b) keegi esitas teistsuguse (kallima) pakkumuse, kui oleks teistsuguse tingimuse sõnastuse korral saanud.

67. Toetuse saaja hinnangul oleks hüpoteetiline välisriigi pakkuja, keda rakendusüksuse hinnangul väidetavalt ebavõrdselt koheldi, saanud lihtsasti nii Eesti krediidasutuse tagatise kui ka Moody's B reitingule vastava krediidasutuse tagatise, kui ta oleks seda soovinud.

68. Rakendusüksus ei ole arusaadavalt ning usutavalt selgitanud, milles täpsemalt väidetav Eesti ettevõtja eelis sellise tingimuse puhul seisnes. Kui välisriigi ettevõtjal oli lihtsasti võimalik saada Moody's B reitinguga krediidasutusest tagatise ja vajadusel ka Eesti krediidasutusest tagatise, siis ei olnud ta kuidagi pakkumuse esitamisel ega edukaks osutumisel ebavõrdses olukorras. Nii võis välisriigi pakkuja saada tagatise ka soodsamatel tingimustel kui Eesti pakkuja.

69. Eelnevat toetab esmalt asjaolu, et kõigil pakkujatel oli piisavalt aega, et saada sobiv tagatis sobivalt krediidasutuselt. Nimelt avaldati hanketeade 02.12.2019 ning pakkumuste

esitamise tähtaeg oli 02.04.2020 (Lisa 8). Seega oli pakkujatel aega 5 kuud sobiva krediitiasutuse leidmiseks ning tagatise saamiseks.

70. Rakendusüksus on oma otsuses küll viidanud, et Eesti pakkujatel on tagatise saamine ajaliselt lihtsam kui välisriigi pakkujatel, kuid seda asjaolu, kas 5 kuud võiks olla piisav aeg või mitte, pole rakendusüksus oma otsuses üldse analüüsinud ega arvesse võtnud.

71. Juhul kui pakkumuse esitamise aeg oleks 1 või 2 kuud võiks jõuda järeldusele, et välisriigi ettevõtte on keeruline registreerida ennast Eesti krediitiasutuse kliendiks ning saada vastavat tagatist. Käesoleval juhul oli see aeg aga piisavalt pikk, mistõttu ei saanud Eesti pakkujatel olla selle tingimuse osas eelist. Samuti on neid krediitiasutusi, millel on vähemalt Moody's B reiting Euroopas vähemalt üle 200.⁶ Seega on põhjendamatu rakendusüksuse järeldus, justkui oleks välisriigi pakkujatel keerulisem saada Moody's B reitinguga krediitiasutuse tagatist.

72. Teiseks jättis rakendusüksus arvesse võtmata selle, et hanke alusdokumentides nähti ette see, et lähtuda tuleb muuhulgas ka samaväärsusest. Nimelt, riigihanke tehnilise kirjelduse punkt 4.3 sätestas, et kõiki viiteid standarditele, ostuallikatele, protsessidele, kaubamärkidele, patentidele, tüüpidele, päritolule ja tootmisviisidele hanke alusdokumentides tuleb lugeda koos laiendusega „või sellega samaväärne“. Seetõttu on toetuse saaja seisukohal, et ei ole piiranud pakkujate võimalusi esitada tagatise krediitiasutustelt, kellel on samaväärsed reitingud võrreldes Moody's reitingu tasemega B pankade finantsnäitajate osas. Toetuse saaja kinnitab, et kontrollis mh ka pakkujate teisi, samaväärsed reitinguid. Toetuse saaja hinnangul pidi seega iga mõistlik pakkuja „või sellega samaväärne“ tingimusi lugema ja mõistma.

73. Kolmandaks jättis rakendusüksus arvesse võtmata selle, et mitte ükski isik ei esitanud riigihanke läbiviimise perioodil toetuse saajale küsimusi seoses hankelepingu täitmise tagamiseks nõutud tagatisega. Seega ei ole tõendatud, et mõni välisriigi pakkuja jättis oma pakkumise tagatise tingimuse tõttu esitamata. Kohtupraktikas on leitud, et tagasinõude esitamiseks puudub alus, kui ei saa pidada tõenäoliseks, et välispakkujad jätsid vaidlusalusel riigihankel osalemast dokumendinõude tõttu (Tallinna Ringkonnakohtu otsus nr 3-20-895, p 24).⁷

74. Neljandaks ei ole rakendusüksus tõendanud, et teistsuguse tingimuse sõnastuse korral oleks pakkujate ring olnud suurem. Nimelt märkis Tallinna Halduskohus haldusasjas nr 3-23-355, et rakendusüksus peab tõendamiskoormise ise enda kanda võtma ning tõendama, et teistsuguste tingimuste korral oleks pakkujate ring suurem olnud. Näiteks leidis halduskohus selles asjas, et rakendusüksusel oleks võimalik „uurimispõhimõtet kohaldades võimalik võtta ühendust pakkujatega, kes jätsid pakkumuse esitamata, ning uurida, mis põhjustel nad seda ei teinud.“ Seda rakendusüksus teinud ega tõendanud pole.

75. Eelnevast tulenevalt on rakendusüksus ebaõigesti jõudnud järeldusele, et tagatiste tingimused kujutasid ennast RHS § 3 lg 2 rikkumist ning tõid kaasa pakkujate ebavõrdse kohtlemise.

---

⁶ Internetis kättesaadav: <https://www.moodys.com/researchandratings/market-segment/financial-institutions/banking/005001000/004001001?fb=2&po=2> (14.01.2024).

⁷ Tallinna Ringkonnakohtu otsus asjas nr 3-20-895, p 23.2: „Kaebaja osundab õigesti, et kui välispakkujatel oleks hanke vastu esinenud huvi, oleks olnud tõenäoline, et nad vajadusel küsivad dokumendinõude kohta selgitusi või teevad vastavasisulisi ettepanekuid. Seda asjaolu aga ei esinenud.“

4. KAUPADE JA TEENUSTE VABA LIIKUMISE TAKISTAMINE EI OLE FINANTSKORREKTSIOONI KOHALDAMISE ALUSEKS

76. Rakendusüksus on oma põhjendanud muuhulgas, sellega *”toetuse saaja kehtestanud välisriigi krediidasutustele kõrgemad nõuded, kui Eesti krediidasutustele ning sellest lähtuvalt kohelnud ettevõtjaid erinevalt, takistades kaupade ja teenuste vabaliikumist.”* (vt otsuse lk 20).

77. Toetuse saaja juhib tähelepanu sellele, et käesolevas asjas kohaldatav ühendmääruse redaktsioon (ega ka rakendusasutuse poolt kohaldatud ühendmääruse redaktsioon) ei näe ette võimalust kohaldada finantskorrektsiooni kaupade ja teenuste vaba liikumise takistamise eest.

5. KOHALDATAV FINANTSKORREKTSIOONI MÄÄR EI OLE PROPORTSIONAALNE

78. Rakendusüksus kohaldas vaidlustatud otsuses 5%-list finantskorrektsiooni määra, mida on järgmiselt: *„Samuti ka kehtiva ühendmääruse 22³ lg 1 punkt 4 ja 22³ lg 2 punkt 1 näevad koosmõjus ette eelnevalt kirjeldatud rikkumise puhul 5%-lise finantskorrektsiooni määra kohaldamist.“*

79. Nagu vaide esitaja eelnevalt välja tõi, on kehtivale ühendmäärusele tuginemine ebaõige, kuivõrd vastavalt Riikohtu praktikale (põhiseaduslikkuse järelevalve asi nr 5-23-2) tuleb kohaldada ühendmäärust ja selles sätestatud finantskorrektsiooni alust, mis kehtis ajal, mil otsustati toetuse taotluse rahuldamine. Samuti on sellele sättele tuginemine ebaõige ja asjakohatu ka analoogia korras, kuivõrd ühendmääruse 22³ lg 2 punkt 1 käsitleb piiravaid vastavus- või kvalifitseerimistingimusi. Toetuse saaja poolt sätestatud tagatise tingimused ei olnud kumbki neist.

80. Toetuse määramise ajal sisaldas ühendmääruse § 22 lg 14 võimalust vähendada RHS rikkumistel kuni 10%, kusjuures sõltuvalt rikkumise raskusest võis kohaldada ka 25%-list finantskorrektsiooni määra.

81. Rakendusüksus on kohaldanud 10%-list tagasinõude määra, kuna (1) rikkumise rahalise mõju suurust pole võimalik välja arvutada, (2) mõni pakkuja võis jätta hankele tulemata väidetavalt diskrimineerivate tagatiste tingimuste tõtu, (3) seetõttu pole tagatud struktuuritoetuse säästlik ja läbipaistev kasutamine ning (4) pole välistatud, et EL finantshuvisid on kahjustatud.

82. 5%-lise määra rakendamisel on rakendusüksus arvestanud, et (1) kolm vastavat pakkumust siiski esitati ning minimaalne konkurents oli tagatud, mistõttu pole põhjendatud kõige rangemate 10%- ja 25%-liste määrade kohaldamine ning (2) tingimused siiski piirasid põhjendamatult pakkujate juurdepääsu hankele ning puudub kindlus, et konkurents võinuks olla veelgi laiem.

83. 5%-line finantskorrektsioonimäär on seega rakendusüksuse hinnangul proportsionaalne rikkumise raskusega. Kuna RHS §-s 3 nimetatud üldpõhimõtete olulise riive korral tuleb eelduslikult rakendada 25%-list finantskorrektsiooni määra, ei saanud toetuse saajal tekkida rakendusüksuse hinnangul õigustatud ootust, et rakendatud määr oleks 5%-ist veelgi madalam.

84. Paraku on aga toetuse saajal mitte üksnes õigustatud ootus, vaid ka rakendusüksusel kohustus asjakohase määra kasutamist kaaluda. See hõlmab mitte ainult kõrgemate määrade kohaldamata jätmise põhjendamist, kuid ka kohaldatud määradest väiksemate määrade rakendamata jätmise selgitamist (nagu nt 2%). Sisuliselt on selles osas vaidlustatud otsus põhjendamatult, kuivõrd selgitus, et „kuna rakendusüksus võinuks põhimõtteliselt veel rangem olla, siis on niigi hea, et me 5% juures pidama saime“ pole ei adekvaatne ega ka sisuline.

85. Arvestades rakendusüksuse kaalutlusi, pole toetuse saajale tegelikult otsusest arusaadav, miks oli 5%-line finantskorrektsioonimäär asjakohasem kui nt 2%-line määr. Toetuse saaja hinnangul esines aluseid ka madalama kui 5%-lise korrektsioonimäära rakendamiseks.

86. Üksnes juba seetõttu, nagu rakendusüksus ise ka nendib, et hankes esitati 24 miljonilise maksumusega lepingu saamiseks vähemalt kolm pakkumust. Põhjust, miks seda saab pidada „minimaalseks“ konkurentsiks, rakendusüksuse otsusest ei selgu. Toetuse saaja hinnangul on kolme pakkumuse esitamine aga väga hea tulemus, arvestades tööde spetsiifikat ja ka projekti ulatust. Lähtudes projekti maksumusest on vähetõenäoline, et konkurents saanuks väiksemate ettevõtjate arvelt suurem olla, kuivõrd, mida suurem on projekt, seda väiksem on ka nende ettevõtjate hulk, kes selliseid töid tegelikult ellu suudavad viia. Seega ei tähenda projekti suur maksumus seda, et sellele konkureerivad kümned ja kümned ettevõtjad. Pigem vastupidi.

87. Lisaks on rakendusüksus jätnud arvestamata ja kaalumata selle, et erinevatel rikkumistel võib olla väga erinev mõju, mis omakorda mõjutab seda, milline on asjakohane ja proportsionaalne finantskorrektsiooni määr. Käesoleval juhul pole pakkumuse esitamine olnud takistatud. Selle tõenduseks on juba kolme pakkumuse esitamine, mistõttu ei saa ka väidetavat rikkumist pidada 5% korrigeerimise vääriliseks. Võrdub see „väike protsent“ ju pea 1,2 miljoni euroga, mida tulnuks rakendusüksusel samuti asjakohase korrektsioonimäära valimisel arvestada.

88. Kohaldatav finantskorrektsiooni määr peaks sõltuma peamiselt kahest asjaolust. Esiteks sellest, milline on rikkumise raskusaste ja teiseks sellest, milline on rikkumise rahaline mõju. Võimalus või võimatus hankelepingu muudatuse väärtust välja arvutada kaalutusõiguse osas tähendust omama ei peaks – väidetava ebaseadusliku tagatise tingimuste sätestamise ehk rikkumise raskusaste ja rikkumise rahaline mõju võib olla suur sõltumata sellest, kas rikkumise väärtust on võimalik välja arvutada. Sama kehtib ka vastupidises olukorras. Väidetavalt ebaseaduslike tingimust sätestamise ehk kaasneva rikkumise raskusaste ja selle rahaline mõju võib olla väike nii olukorras, mil väärtust on võimalik välja arvutada kui ka olukorras, mil seda ei ole võimalik välja arvutada.

89. Seega ei ole ühelgi moel mõisteta, miks peaks kaalutusõiguse kohaldamise võimalus olema sõltuvusse seatud sellest, kas väidetava rikkumise väärtust on parasjagu võimalik välja arvutada. Sellises olukorras koheldakse samaväärseid olukordi põhjendamatult erinevalt.

6. MENETLUSLIKUD TEATED

90. Toetuse saaja sai rakendusüksuse otsusest teada 18.12.2023. Seega on vaie HMS § 75 kohaselt tähtaegne, kui see on esitatud hiljemalt 17.01.2024.

91. Toetuse saaja kinnitab, et vaieldavas asjas ei ole jõustunud kohtuotsust ega toimu kohtumenetlust (HMS § 76 lg 2 p 6).

Lisad:

- 1) Lisa 1 - Riigi Tugiteenuste Keskuse 18.12.2023 otsus nr 11.2 38/23/1524;
- 2) Lisa 2 - Riigi Tugiteenuste Keskuse 26.01.2023 otsuse eelnõu;
- 3) Lisa 3 – AS Tallinna Lennujaam 09.03.2023 seisukoht;
- 4) Lisa 4 - AS Tallinna Lennujaam 02.05.2023 seisukoht;
- 5) Lisa 5 – AS Tallinna Lennujaam 01.06.2023 seisukoht;

- 6) Lisa 6 - Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ameti 29. novembri 2019. aasta kiri nr 6-12-/18/0002/2136;
- 7) Lisa 7 - Auditi lõpparuanne nr CF-181/2021;
- 8) Lisa 8 – Väljavõte riigihangete registrist.

Lugupidamisega

Riivo Tuvike

juhatuse esimees

Aktsiaselts Tallinna Lennujaam